

Схвалено
на засіданні педагогічної ради
(протокол №3 від 27 жовтня 2025 р.)

Кодекс
безпечного освітнього середовища
опорного комунального закладу
«Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області»

ЗМІСТ

Вступ	3
I. Правила поведінки учнів опорного комунального закладу «Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області»	5
II. Положення про антибулінгову політику опорного комунального закладу «Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області»	8
III. Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми опорного комунального закладу «Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області»	20
IV. Положення про безпеку в Інтернеті опорного комунального закладу «Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області»	33
V. Заключні положення КБОС	41

ВСТУП

Ліцей – це територія безпеки, свободи і творчості. Освітній заклад планує та реалізує свою діяльність так, щоб унеможливити будь-які прояви насильства та жорстокого поводження з дітьми, запобігти дискримінації, булінгу, оскільки зневажливе ставлення до особистості є неприпустимими і суперечить Статуту освітнього закладу. Для того, щоб робота у напрямку створення комфортного та безпечного середовища для усіх учасників освітнього процесу була результативною, у ліцеї діє Кодекс безпечного освітнього середовища - документ, що базується на нормах і вимогах національного законодавства:

- законів України «Про освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» від 06.10.2024 № 3792-IX;
- указу Президента України № 195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі»;
- постанов Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті» від 22.08.2018 №658, «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах» від 01.06.2020 № 585, «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження» від 28.07.2021 № 775, «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та

жорстокого поводження з дітьми» №658 від 04.06.2025, «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами» від 02.10.2018 № 1047,

- наказу Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України від 13.02.2019 № 369/180 (zareestrovaniy v Ministerstvi yustitsii Ukraini 02.04.2019 № 333/33304) «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства»;
- Статуту ліцею та Положення про взаємну відповідальність учасників освітнього процесу за результати навчання.

Головною метою КБОС у ліцеї є навчання дітей і дорослих безпечній взаємодії в освітньому процесі, а також захист дітей від насильства та зловживань з боку однолітків і дорослих (батьків, опікунів або працівників навчальних закладів). Кодекс реалізується завдяки розробці та запровадженню ліцеєм критеріїв безпеки дітей і дорослих, знайомству з особливостями функціонування безпечного освітнього середовища. Водночас КБОС передбачає навчання школярів, батьків, працівників закладів освіти правилам безпечної поведінки особистості, формування навичок уникнення потенційних ризиків і небезпек, а також навичок подолання труднощів у власному житті.

Кодекс містить «Правила поведінки учнів ліцею», «Положення про антибулінгову політику», «Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми» та «Положення про безпеку в Інтернеті».

I

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ УЧНІВ

опорного комунального закладу

«Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області»

У ліцеї кожна дитина має почувати себе впевнено, комфортно, мати право вибору, вільно висловлювати думки, брати участь в управлінні школою, розуміти і поділяти шкільну філософію, наші професійні та моральні цінності, цілі та задачі, власну відповідальність за їх реалізацію.

Ліцей відмовляється від залишків авторитарної педагогіки, від віри у всесилля традиційних методів, а впроваджує інноваційні технології на основі педагогіки партнерства. Ми будемо свою діяльність на принципах поваги до індивідуальності й неповторності кожного учня. Водночас висока результативність освітнього процесу можлива лише при певних умовах, серед яких – належний рівень культури поведінки, тому у ліцеї діють правила для учнів, базуються на чинному законодавстві України та покликані забезпечити дотримання етичних норм, повагу до гідності, прав і свобод людини.

1.У НАС БЕЗПЕЧНО!

- Ліцей – це територія, де немає місця будь-яким видам зброї, зокрема ножам, вибуховим, вогнебезпечним речовинам, алкогольним напоям, цигаркам, наркотикам, токсичним речовинам.
- Цькування, бійки, залякування, лихослів'я та знущання над людиною є неприпустимими формами поведінки в ліцеї та за його межами.
- У будь-яких конфліктних ситуаціях потрібно звернутися до директора, завуча, вчителя, адже їхній досвід і педагогічна майстерність допоможуть уникнути багатьох проблем.
- Йти за межі території ліцею можна лише з дозволу вчителів або медичної сестри (попередньо узгодивши це з батьками).

- Учні бережуть майно ліцею, дбають про чистоту і порядок.

2. МИ РІЗНІ!

- Наша ліцейна родина об'єднує дуже різних за характером та уподобаннями особистостей! А це означає, що у нас поважають права і свободи людини, нетерпимо ставляться до приниження її честі та гідності, а також до дискримінації за будь-якими ознаками.
- У ліцеї відсутня форма єдиного зразка, що дозволяє учням реалізувати свою індивідуальність. Але при цьому одяг має бути підібраний з усвідомленням того, що перебування в освітній установі не передбачає декольтовані, вкорочені блузки, «топіки», дуже короткі спідниці, шорти, надто облягаючі брюки тощо, спортивний одяг (окрім уроків фізкультури та спортивних змагань), одяг для літнього відпочинку, вбрання із забороненою чи суперечливою символікою і атрибутикою.

3. ЛІЦЕЙ – ТЕРИТОРІЯ ВВІЧЛИВОСТІ!

У нас прийнято:

- ввічливо поводитися з оточуючими, вітатися з працівниками ліцею, батьками та гостями закладу;
- толерантно висловлювати свої погляди, не зачіпаючи гідності та почуттів інших людей;
- проявляти повагу до старших, піклуватися про молодших.

4. МИ ТУТ, ЩОБ НАВЧАТИСЯ!

- Учні приходять до ліцею за 10-15 хвилин до початку занять за розкладом; верхній одяг залишають у класній кімнаті або гардеробі.
- Необхідно підготувати своє робоче місце до початку уроку, виклавши на парту підручник, зошит, щоденник, пенал тощо.
- На перерві варто подбати про свої фізіологічні потреби, щоб не порушувати хід уроку і не пропустити щось важливе.
- Попереджувальний перший дзвінок є сигналом рухатися до класної кімнати для організованого і вчасного початку уроку, тож з'явитися після другого дзвінка вважається запізненням.

- У нас не прийнято списувати, адже ми усі дотримуємося правил академічної доброчесності!
- Використання мобільних телефонів та планшетів під час уроку можливе лише з освітньою метою та з дозволу вчителя. В інших випадках мобільний телефон має бути вимкнений або знаходитись на беззвучному режимі. Вчитель має право вимагати перебування телефонів у спеціально передбаченому місці (бокс, окрема парта тощо).
- Учні проявляють відповідальність, виконуючи всі домашні завдання.

5. ДБАЄМО ПРО БЕЗПЕЧНУ ПОВЕДІНКУ В ІНТЕРНЕТІ!

- У ліцеї Інтернет-ресурси використовують виключно з навчальною метою.
- Ми уникаємо відкриття файлів, листів, що надходять з невідомих джерел, не відвідуємо сайти, які містять непристойну, заборонену, нелегальну інформацію, насильство тощо.
- Під час спілкування у соціальних мережах ми не повідомляємо незнайомцям особисту інформацію про родину, адресу та не зустрічаємося з ними в реальному житті.
- Ми пам'ятаємо, що Інтернет – це чудова можливість для навчання та розвитку, тому тут немає місця образам та приниженню інших.
- Використовуючи інформацію з Інтернету, потрібно обов'язково вказати джерело, адже в ліцеї дотримуються принципів академічної доброчесності.

Пам'ятаймо: дотримання правил – це рішення робити те, чого іноді зовсім не хочеться, заради досягнення того, чого дуже хочеться!

II
ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АНТИБУЛІНГОВУ ПОЛІТИКУ
опорного комунального закладу
«Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області»

Розділ I
МЕТА І ЗАВДАННЯ

Положення про антибулінгову політику ліцею (далі – Положення) має на меті створення безпечного та толерантного освітнього середовища, де захищені всі учасники освітнього процесу від насильства та дискримінації. Це досягається шляхом підвищення обізнаності про булінг, формування нетерпимого ставлення до насильницької поведінки та забезпечення чіткого механізму реагування на випадки цькування.

Основні завдання:

- визначити такі поняття, як: «булінг», «цькування», «дискримінація» та проаналізувати причини їх проявів;
- систематизувати та узгодити уявлення учнів, педагогів, психолога, батьків на освітнє середовище ліцею, що буде дружнім до усіх учасників освітнього процесу та вільним від проявів будь-якого насильства;
- обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу;
- розробити План заходів, що сприятимуть створенню позитивного соціально-психологічного клімату у ліцеї;
- скласти єдиний алгоритм реагування на прояви булінгу в освітньому закладі;

- розробити комплекс порад для учнів, батьків та педагогів, які допоможуть уникнути ситуації булінгу, або зрозуміти, що дитина стала жертвою цькування.

Положення розроблене на основі:

- закону України «Про освіту»;
- закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»;
- закону України «Про охорону дитинства»;
- указу Президента України № 195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі»;
- Постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми» №658 від 04.06.2025;
- Кодексу України про адміністративне правопорушення,
- рекомендацій Міністерства освіти та науки України.

Розділ II

Визначення основних понять

Булінг (залякування, **цькування**, задирання) – термін, що прийшов з англійської мови (*bullying*) і означає образливу поведінку, пов'язану з дисбалансом влади, авторитету або сили. Булінгом називають такі дії учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій.

Різновид булінгу - **дискримінація** — менш прихильне поводження з людиною, ніж з іншими в аналогічній ситуації, через певні ознаки цієї людини. Такими ознаками можуть бути: мова, релігійні переконання, етнічне чи національне походження, вік, колір шкіри, раса, стать, наявність інвалідності, політичні переконання, майновий стан тощо. Результат булінгу

чи дискримінації один – приниження особистості, зазіхання на її права та свободи.

Булінг проявляється в багатьох формах: вербальна, фізична, соціальна форми булінгу, а також кібербулінг.

Вербальна форма булінгу – це словесне знування або залякування за допомогою образливих слів, яке включає в себе постійні образи, погрози й неповажні коментарі про кого-небудь (про зовнішній вигляд, релігію, етнічну приналежність, інвалідність, особливості стилю одягу і т. п.).

Фізичний булінг – це агресивне фізичне залякування, яке полягає в багаторазово повторюваних ударах, стусанах, підніжках, блокуванні, поштовхах і дотиках.

Соціальна форма булінгу - залякування із застосуванням тактики ізоляції, мета якої - навмисно не допускати жертву до участі в роботі групи, грі, заняттях спортом чи громадській діяльності.

Кібербулінг – пригноблення за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв (пересилання двозначних зображень і фотографій, обзивання, зведення наклепів та ін.).

Типовими ознаками булінгу є:

- систематичність (повторюваність) дій;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Причини булінгу – людська нерівність, нетолерантність суспільства (у тому числі й суспільні стереотипи), сімейне виховання (насилля в родині, авторитарний стиль виховання, гіперопіка над дитиною, відсутність комунікації «батьки-діти»), формування ієрархії в дитячому колективі. Така жорстока поведінка дає можливість дитині самоствердитися за рахунок

когось, заслужити собі загальний авторитет. Насправді задирака приховує свою неспроможність і слабкість.

Розділ III

Реагування та протидія булінгу

У цьому розділі запропоновано правила, що регулюють відносини між адміністрацією, педагогічним колективом, здобувачами освіти, батьками та сприяють виявленню, вчасному реагуванню та подоланню проявів булінгу в освітньому закладі. Правила були складені відповідно до Статут ліцею та Положення про взаємну відповідальність учасників освітнього процесу за результати навчання.

ПОРЯДОК

подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) у ліцеї

Загальні питання

1. Цей Порядок розроблено відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу».
2. Цей Порядок визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування).
3. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники ліцею та інші особи.
4. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.
5. У цьому Порядку терміни вживаються у значеннях, які описані у розділі II «Визначення основних понять» цього документу.

Подання заяви про випадки булінгу (цькування)

1. Здобувачі освіти, працівники та педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу, учасниками або свідками якого стали, або підозрюють про його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали

достовірну інформацію від інших осіб, зобов'язані повідомляти директору ліцею.

2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв (у тому числі усних).

3. Заяви, що надійшли на електронну пошту ліцею отримує секретар-друкарка, яка зобов'язана терміново повідомити керівника закладу та відповідальну особу.

4. Прийом та реєстрацію поданих заяв здійснює відповідальна особа, а в разі її відсутності – особисто директор або його заступник.

5. Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації заяв про випадки булінгу.

6. Дата подання заяв є датою їх прийняття.

7. Розгляд заяв здійснює директор з дотриманням конфіденційності.

Відповідальна особа

1. Відповідальною особою призначається заступник директора з виховної роботи.

2. У функції відповідальної особи входить прийом та реєстрація заяв, повідомлення директора.

3. Відповідальна особа призначається наказом директора.

Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

1. За результатами розгляду Заяви директор ліцею видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу із визначенням уповноважених осіб.

2. З метою розслідування випадків булінгу уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.

3. Для прийняття рішення за результатами розслідування директор ліцею скликає комісію з розгляду випадків булінгу (далі – Комісія).

4. До складу комісії можуть входити педагогічні працівники (у тому числі психолог, соціальний педагог), батьки постраждалого та булера, директор та інші зацікавлені особи.

5. У ліцею діє інспектор сектору «Служба освітньої безпеки» Хмельницького РВПГУНП у Вінницькій області, старший лейтенант поліції, який за потреби долучається до роботи Комісії.
6. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними актами.
7. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то директор ліцею зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей.
8. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він має право звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що директор повинен повідомити постраждалого.
9. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів усіх членів Комісії.
10. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службу у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу (цькування).

Терміни подання та розгляду Заяви

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти керівнику закладу про випадки булінгу (цькування), а також подати Заяву.
2. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.
3. Не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення скликається засідання Комісії з розгляду випадків булінгу.
4. Розгляд заяви Комісією триває не більше 10-ти робочих днів із дня повідомлення керівником закладу освіти.

5. Директор ліцею зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

Реагування на доведені випадки булінгу

1. На основі рішення Комісії з розгляду випадків булінгу, яка кваліфікувала випадок як цькування, а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, директор школи:
 - повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
 - забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від цькування (далі – Заходи).
2. Заходи здійснюються заступником директора з виховної роботи у взаємодії з практичним психологом школи та затверджуються директором закладу.
3. З метою виконання Заходів запроваджуються консультаційні години у практичного психолога, створюються скриньки довіри, оприлюднюються телефони довіри.

Відповідальність осіб причетних до булінгу (цькування)

Відповідальність за булінг (цькування) встановлено статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення та законом “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)” .

Булінг, внаслідок якого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Якщо ж булінг вчиняється групою осіб або повторно протягом року, то кривдники сплачуватимуть від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або мають виконувати громадські роботи протягом 40-60 годин.

Якщо булінг вчиняє неповнолітня (до 18 років) або малолітня (до 14 років) особа, то за неї платитимуть штраф і виконуватимуть громадські роботи батьки або особи, які їх замінюють згідно чинного законодавства.

Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

Розділ IV

Чек-ліст щодо попередження булінгу у ліцеї

1. Ознайомлення учасників освітнього процесу з нормативно-правовою базою та регулюючими документами щодо превенції проблеми насилля в освітньому середовищі.
2. Проведення зустрічей, круглих столів, семінарів, тренінгів із залученням представників правоохоронних органів, служб соціального захисту, медичних установ та інших зацікавлених організацій.
3. Запровадження програми правових знань у формі гурткової, факультативної роботи.
4. Організація роботи гуртків, факультативів із психології.
5. Створення інформаційних куточків для учнів із переліком організацій, до яких можна звернутися у ситуації насилля та правопорушень.
6. Ознайомлення учителів і дітей з інформацією про прояви насильства та його наслідки.

7. Батьківські збори – це форма організації спільної діяльності батьків, учителів, практичного психолога та соціального педагога, яка передбачає їх спілкування з метою обговорення актуальних питань навчання і виховання, ухвалення рішень.
8. Консультації - форма роботи з батьками, яка передбачає надання фахівцями психологічної служби допомоги батькам із різних проблем родинного виховання.
9. Педагогічний консилиум - форма спілкування учнів, учителів, фахівців психологічної служби навчального закладу та батьків, метою якої є цілісне, різнобічне вивчення особистості учня, вироблення єдиної педагогічної позиції; визначення головних напрямів удосконалення виховного процесу зусиллями вчителів, батьків, самого учня; тренінги спілкування, методики оволодіння аутотренінгом.
10. Для успішного попередження та протидії насильству проведення заняття з навчання навичок ефективного спілкування та мирного розв'язання конфліктів.

Розділ V

Моніторинг за реалізацією антибулінгової політики

1. Директор ліцею призначає уповноважену особу за реалізацію антибулінгової політики.
2. Призначена особа відповідає за реалізацією антибулінгової політики, реагування на будь-які сигнали щодо його порушення, а також за внесення пропозицій стосовно змін до антибулінгової політики.
3. Кожні півроку відповідальна особа повинна проводити загальний моніторинг рівня виконання вимог антибулінгової політики працівниками ліцею (форма проведення визначається за потребою, результати моніторингу узагальнюються наказом або довідкою та розглядаються на нарадах при директорові або педрадах не рідше 1 разу на рік)

4. Під час проведення такого загального моніторингу працівники можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до антибулінгової політики та повідомляти про порушення її вимог на території.
5. На основі результатів анкет працівників відповідальна особа має підготувати звіт та передати його директору.
6. Враховуючи результати моніторингу, директор повинен внести необхідні зміни до антибулінгової політики та повідомити про них працівників ліцею.

Розділ VI

Показники виконання вимог

Положення про антибулінгову політику

1. Ліцей запровадив та виконує Кодекс безпечного освітнього середовища, який містить правила, принципи захисту дітей від насильства:
 - порядок повідомлення та втручання, де поетапно зазначено, що слід робити, коли дитина стала жертвою насильства або її безпеці загрожують незнайомі люди, члени родини чи працівники школи;
 - правила захисту особистих даних, які визначають методи збереження та поширення інформації про дітей;
 - правила захисту зображень дітей, які визначають, як можна знімати дітей на фото або відео та поширювати їх зображення;
 - принципи безпечних відносин між працівниками школи та дітьми.
4. Директором ліцею призначено особу, відповідальну за реалізацію антибулінгової політики та визначено її завдання.
5. У ліцеї затверджено документ під назвою «Кодекс безпечного освітнього середовища Опорного комунального закладу «Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області»
6. Ліцей здійснює нагляд за своїми працівниками для запобігання випадкам насильства проти дітей.
 - Прийняття на роботу нових працівників із перевіркою їх біографічних даних, характеристик і придатності для роботи з дітьми.

- У випадках, коли виникають підозри щодо можливих загроз безпеці дітей або застосування насильства проти дітей працівниками, у ліцеї завжди дотримуються вимог, зазначених у антибулінговому положенні.
5. Ліцей проводить навчання своїх працівників з питань захисту дітей від насильства та надання їм допомоги в небезпечних ситуаціях.
- Усі працівники ліцею ознайомлені з антибулінговим кодексом.
 - Усі працівники ліцею знають, як розпізнати чинники ризику й ознаки насильства проти дітей, а також правові аспекти захисту дітей (обов'язковість втручання для залучення правоохоронної системи).
 - Класні керівники пройшли інструктаж з питань запобігання випадкам знущань над однолітками серед дітей і реагування на них.
 - Працівники ліцею мають доступ до інформації про можливість отримання допомоги у випадках, коли підозрюється застосування насильства проти дітей, разом із контактними даними місцевих установ, які працюють в області захисту дітей і надають допомогу в надзвичайних ситуаціях (поліція, кризовий центр, центр соціальних послуг, медичні центри тощо).
6. Ліцей проводить навчання батьків з питань виховання без застосування насильства та захисту дітей від насильства. На сайті ліцею для батьків є вся необхідна інформація з таких питань:
- виховання дітей без застосування насильства;
 - захист дітей від насильства та зловживань, загрози для дітей у мережі Інтернет;
 - можливості для вдосконалення навичок виховання;
 - контактні дані установ, які надають допомогу в складних ситуаціях.
7. У ліцеї навчають, які права учні мають і як вони можуть захистити себе від насильства.
- У ліцеї на годинах спілкування організовано заняття для дітей з питань прав дитини та захисту від насильства і зловживань (також у мережі Інтернет).

- Діти знають, до кого вони мають звертатися за порадами та допомогою у випадках насильства і зловживань.
- У ліцеї є навчальні матеріали для дітей (книги, брошури, листівки) з питань прав дитини, захисту від ризиків насильства та зловживань, правил безпечної поведінки в мережі Інтернет.
- Діти мають доступ до інформації про права дитини та можливості отримання допомоги в складних ситуаціях, зокрема про безкоштовні гарячі лінії для дітей і молоді на сайті ліцею.

8. Ліцей проводить моніторинг своєї діяльності та регулярно перевіряє її на відповідність прийнятим стандартам захисту дітей.

- Прийняті правила та процедури для захисту дітей переглядаються щонайменше один раз на рік.
- У рамках проведення контролю за дотриманням правил і процедур для захисту дітей у ліцеї проводяться консультації з дітьми та їхніми батьками (опікунами).
- Щорічно готується внутрішній звіт про виконання в ліцеї антибулінгового кодексу.

ІІІ
ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ НАСИЛЬСТВУ ТА
ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ З ДІТЬМИ

Розділ І

Загальні положення

Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в опорному комунальному закладі «Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області» (далі – Положення) регулює питання забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми,

Положення розроблене на основі:

- Законів України «Про освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» від 06.10.2024 № 3792-IX;
- Постанов Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті» від 22.08.2018 №658; «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах» від 01.06.2020 № 585; «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження» від 28.07.2021 № 775; «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми» №658 від 04.06.2025;
- наказу Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»;

- наказу Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України від 13.02.2019 № 369/180 (zareestrovaniy v Ministerstvi yustitsii Ukraini 02.04.2019 № 333/33304) «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства».

Мета Положення – це створення в опорному ліцеї безпечного і здорового освітнього середовища, вільного від усіх форм насильства, та забезпечення механізмів виявлення, реагування і профілактики.

Розділ II

Визначення основних понять

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації, поширення неправдивих відомостей, пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Булінг (цькування) – психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника одного колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси потерпілої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

Види насильства:

- **економічне насильство** – форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;
- **психологічне насильство** – форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;
- **сексуальне насильство** – форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;
- **фізичне насильство** – форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Домашнє насильство – діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю,

але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає або проживала особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, а також погрози вчинення таких діянь

Жорстоке поводження з дітьми – будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

Колектив – група з двох або більше осіб, які об'єднані (організовані) відповідно до законодавства з метою здобуття освіти, тренування, творчості, оздоровлення, відпочинку, лікування тощо та не перебувають між собою у трудових відносинах.

Мобінг (цькування) – систематичні (повторювані) тривалі умисні дії або бездіяльність роботодавця, окремих працівників або групи працівників трудового колективу, які спрямовані на приниження честі та гідності працівника, його ділової репутації, у тому числі з метою набуття, зміни або припинення ним трудових прав та обов'язків, що проявляються у формі психологічного та/або економічного тиску, зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій, створення стосовно працівника напруженої, ворожої, образливої атмосфери, у тому числі такої, що змушує його недооцінювати свою професійну придатність.

Насильство – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Посадова особа – керівник та працівники ліцею, інші працівники, які взаємодіють з дітьми.

Систематичність насильства – вчинення насильства два і більше разів протягом року.

Розділ III

Основні завдання та заходи

З метою унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми ліцеї забезпечує впровадження таких основних заходів:

1) превентивні заходи:

- затвердження Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з *додатком 1* Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми (далі – Типової програми);
- затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з *додатком 2* Типової програми;
- затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей згідно з Типової програми (*додаток 3*);
- інформування дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників освітнього закладу з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності ліцею, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації;
- врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників опорного ліцею.

2) заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;
- оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми у ліцеї (далі – повідомлення).

3) заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників ліцею;
- організація інформаційних занять для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);
- інформування батьків, інших законних представників дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів);
- розміщення у доступних місцях для дітей та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення).

4) заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

- регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
- збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, персоналу);
- аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню).

Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в освітньому закладі з урахуванням Типової програми затверджує директор ліцею. А також є відповідальним за його реалізацію, забезпечує оприлюднення, ознайомлення з ним своїх працівників та здійснює контроль за виконанням.

Розділ IV

Права та обов'язки учасників освітнього процесу

Здобувачі освіти мають право на:

- якісні освітні послуги;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, запропонованих

ліцеєм освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;

- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;
- безпечні та нешкідливі умови навчання і праці;
- повагу людської гідності;
- проходження відповідної програми для осіб, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідком або постраждали від насильства або жорстокого поводження;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти;
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства та жорстокого поводження з дітьми, стала свідком або вчинила насильство або жорстоке поводження з дітьми

Здобувачі освіти зобов'язані:

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу загальної середньої освіти;

- повідомляти керівництво ліцею про факти насильства або жорстокого поводження з дітьми, а також стосовно інших учасників освітнього процесу.

Працівники ліцею мають право на:

- захист професійної честі і гідності;
- працю у безпечному та здоровому освітньому середовищі;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

Працівники ліцею зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- сприяти розвитку здібностей здобувачів освіти, формуванню навичок здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне і психічне здоров'я;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;
- виховувати у здобувачів освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколишнього природного середовища;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі та

гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;

- додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки;
- у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною: вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною; за потреби надати домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції (інспектора сектору «Служба освітньої безпеки»); повідомити директора ліцею та принаймні одного з батьків або інших законних представників дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитини, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження;
- у разі вчинення жорстокого поводження з дитиною директором ліцею невідкладно повідомити про це засновника закладу освіти та/або уповноважений ним орган (особу).

Батьки або інші законні представники здобувачів освіти мають право на:

- захист відповідно до законодавства прав та законних інтересів здобувачів освіти;
- отримання інформації про діяльність закладу освіти, результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є), результати оцінювання якості освіти в закладі освіти та його освітньої діяльності;
- подавати керівнику закладу освіти (у разі вчинення жорстокого поводження з дитиною керівником закладу освіти – засновнику закладу освіти та/або уповноваженому ним органу (особі) усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною, а також стосовно інших учасників освітнього

процесу, вимагати невідкладного (протягом однієї доби з моменту надходження) реагування на такі випадки;

- отримання інформації щодо порядку та умов проходження їхньою дитиною, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, відповідних програм для таких осіб.

Батьки або інші законні представники здобувачів освіти зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства.

Розділ V

Алгоритм подання повідомлень про можливе вчинення насильства

Опорний комунальний заклад «Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області» забезпечує функціонування механізму подання повідомлень, який передбачає:

- інформування дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників Ліцею про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;

- забезпечення функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист тощо).

Відповідальна особа для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми реєструє повідомлення, що надійшло, в журналі обліку та забезпечує його підготовку до розгляду.

Директор ліцею розглядає повідомлення протягом однієї доби з дня його надходження. У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною директор ліцею невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах».

Розділ VI

Відповідальність осіб, причетних до насильства, жорстокого поводження з дітьми

Особи, які вчинили насильство та/або жорстокість по відношенню до здобувачів освіти притягуються до відповідальності, згідно з чинним законодавством.

Неповідомлення директором ліцею уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Розділ VII

Взаємодія Ліцею з установами, які здійснюють заходи у сфері запобігання та захисту від різних форм насильства в закладах освіти

Опорний ліцей зацікавлений в активній взаємодії із установами, які працюють у напрямку запобігання та захисту від різних форм насильства. Серед головних завдань такі:

1. Налагодження співпраці зі службою у справах дітей, центром надання соціальних послуг, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій.
2. Участь у проєкті «Офіцер Служби освітньої безпеки».
3. Розроблення спільних планів роботи з проведення превентивних інформаційно-просвітницьких заходів з усіма учасниками освітнього процесу з питань запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню.
4. Участь представників інших установ у професійному інформуванні всіх учасників освітнього процесу щодо запобігання насильству та жорстокого поводження.
5. Залучення представників служби у справах дітей, представників правоохоронних органів, громадських інституцій до розгляду звернень, заяв щодо всіх видів насильства жорстокого поводження з дітьми.

Розділ VIII

Прикінцеві положення

1. Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в закладі освіти затверджується наказом директора опорного комунального закладу «Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області» та є обов'язковими до виконання всіма учасниками освітнього процесу.
2. Усі учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з Положенням про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в опорному ліцеї.

3. Усі учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з порядком захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження з дітьми.
4. Положення оприлюднюється на веб-сайті ліцею.

Додаток №1

**до Положення про запобігання та протидію насильству
та жорстокому поводженню з дітьми у ліцеї**

ФОРМА

первинного повідомлення про підозру
на випадок насильства щодо дитини

(найменування закладу освіти)

Дата події або виявлення: _____ 20____ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за наявності) _____

місце перебування дитини на момент події _____

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____

3. Дата і час виявлення/отримання інформації _____

4. Опис ситуації _____

(зазначити максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній тощо)

5. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини: _____

(тілесні ушкодження, страх, уникання контакту, розповіді про образи/тиск, інше)

6. Відомі/імовірні особи, які були/могли бути причетними до ситуації _____

(ПІБ, посада, статус тощо)

7. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення) _____

(поінформовано відповідальну особу закладу; поінформовано батьків/інших законних представників; поінформовано службу у справах дітей; поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції; інше)

Підпис особи, яка подала повідомлення (за бажанням) _____

Підпис уповноваженої особи, яка отримала повідомлення _____

Час і дата реєстрації повідомлення _____

Додаток №2

*до Положення про запобігання та протидію насильству
та жорстокому поводженню з дітьми у ліцеї*

ФОРМА
реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)

№	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (звернення (повідомлення): усне/письмове)	ПІБ дитини	Тип ситуації*	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповіда- льної особи

*Зазначається факт про фізичне/психологічне насильство/булінг/спробу втечі/інше.

**Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.

Додаток №3

*до Положення про запобігання та протидію насильству
та жорстокому поводженню з дітьми у ліцеї*

АНКЕТА
анонімного опитування для дітей

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі освіти?

- ☐ так, завжди;
- ☐ іноколи;
- ☐ ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

- ☐ з повагою;
- ☐ байдуже;
- ☐ іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників закладу освіти ображав або погрожував тобі?

- ☐ так;
- ☐ ні.

4. Чи були випадки, коли хтось із членів сім'ї ображав або погрожував тобі?

- ☐ так;
- ☐ ні.

5. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

- ☐ так;
- ☐ ні.

6. До кого ти звернешся у випадку насильства та/або жорстокого поводження з тобою? _____

7. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?
(відкрите поле)

IV

ПОЛОЖЕННЯ ПРО БЕЗПЕКУ В ІНТЕРНЕТІ

опорного комунального закладу

«Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області»

Розділ I

МЕТА І ЗАВЛАННЯ

У сучасному світі Інтернет є важливою частиною повсякденного життя. Особливо це стосується учнів, адже вони активно використовують мережу для навчання, комунікацій та розвитку. Однак разом із перевагами, Інтернет також несе в собі ризики, які можуть загрожувати особистій безпеці, конфіденційності та здоров'ю користувачів. З метою створення умов для безпечного, етичного та відповідального використання Інтернет-ресурсів у процесі навчання, виховання та дозвілля здобувачів освіти в опорному комунальному закладі «Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області» діє Положення про безпеку в Інтернеті.

Серед головних завдання Положення такі:

1. Забезпечити захист учасників освітнього процесу від негативного та шкідливого контенту в мережі Інтернет;
2. Формування у здобувачів освіти цифрової грамотності, критичного мислення та відповідальної поведінки у соціальних мережах;
3. Підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу щодо кібербулінгу, онлайн-шахрайства та інших загроз пов'язаних з використанням Інтернету;
4. Організація безпечних умов використання цифрових пристроїв і ресурсів під час освітнього процесу;
5. Встановлення правил доступу до мережі Інтернет та використання інформаційних технологій у ліцеї;
6. Забезпечення конфіденційності персональних даних учасників освітнього процесу;

7. Розробка і впровадження профілактичних заходів, спрямованих на формування культури безпечного користування Інтернетом.

Безпека в Інтернеті регулюється низкою законів та нормативних актів України, що стосуються захисту прав людини, інформаційної безпеки та захисту персональних даних. Серед основних документів, які регламентують питання безпеки в Інтернеті, можна відзначити:

- Конституція України – встановлює основні права людини та громадянина, серед яких право на інформаційну безпеку та захист приватного життя.
- Закони України «Про захист персональних даних», «Про інформацію», «Про кібербезпеку»;
- Закон України «Про освіту»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України № 601 від 20.10.2020 р. «Про затвердження Порядку організації та проведення навчальних занять із використанням електронних освітніх ресурсів»;
- Програма «Інформаційна безпека в школі» – державна програма з підвищення обізнаності учнів і вчителів щодо загроз і методів захисту в Інтернеті.

Розділ II

Визначення основних понять

Кібербулінг – це булінг (цькування) з використанням цифрових технологій, таких як соціальні мережі, месенджери, ігрові платформи та мобільні телефони. Його метою є залякування, приниження, провокування гніву чи завдати шкоди іншій людині через розповсюдження образ, погроз, неправдивої інформації чи шантажу.

Онлайнові загрози — це будь-які дії або обставини в інтернеті, що можуть спричинити шкоду користувачам або системам, включаючи технічні загрози (віруси) та соціальні (кібербулінг, шахрайство). До них належать шкідливі програми, крадіжка персональних даних, інтернет-шахрайство,

кібербулінг, а також ризики, пов'язані з маніпуляцією свідомістю та залежністю від мережі.

Шкідливий контент – це матеріали в Інтернеті, які можуть завдати фізичної, психологічної шкоди, або ж заохочують до небезпечних та незаконних дій. До нього належать контент, що пропагує самогубство, насильство, дискримінацію, вживання наркотиків, а також небезпечні «челенджі», які можуть призвести до травм або смерті, і матеріали з неприпустимим або жорстоким вмістом.

Персональні дані — це будь-які відомості про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. Це може бути як загальна інформація (ім'я, адреса, дата народження), так і особливі (чутливі) дані (наприклад, дані про стан здоров'я, національність, релігійні переконання).

Розділ III

Організація доступу до мережі Інтернет в ліцеї

1. Доступ до шкільної мережі Інтернет у ліцеї надається виключно з навчальною та освітньою метою.
2. Заклад забезпечує використання технічних засобів фільтрації контенту, блокування небезпечних і небажаних ресурсів.
3. Учні можуть користуватися Інтернетом лише під наглядом педагогічного працівника.
4. Забороняється використання шкільної мережі для перегляду сайтів із насильницьким, порнографічним, екстремістським, агресивним та іншим небажаним контентом.
5. Адміністрація забезпечує належний технічний стан обладнання та безпечну конфігурацію шкільної мережі.

Розділ IV

Права та обов'язки учасників освітнього процесу

Учні ліцею мають право:

- на безпечний доступ до Інтернету;

- на захист персональних даних;
- на консультації з питань кібергігієни.

Учні ліцею зобов'язані:

- дотримуватися правил онлайн-безпеки;
- не розголошувати персональні дані інших осіб;
- не створювати, не поширювати шкідливий контент;
- невідкладно повідомляти про загрози або підозрілі ситуації.

Педагогічні працівники ліцею контролюють використання Інтернету під час занять, проводять просвітницьку роботу, сприяють запровадженню Положення у життя ліцею, займаються самоосвітою з питань безпеки у соціальних мережах.

Батьки, опікуни, чи особи, що виконують їх обов'язки, сприяють формуванню безпечної поведінки дітей, здійснюють домашній контроль за використанням Інтернету, повідомляють школу про можливі загрози, несуть відповідальність за дотримання їхніми дітьми інформаційної гігієни.

Захист персональних даних

1. Обробка персональних даних здійснюється лише відповідно до законодавства України.
2. Використання електронних журналів і платформ здійснюється з дотриманням правил конфіденційності і чинного законодавства.

Розділ V

Профілактика та протидія кібербулінгу.

Цифрова грамотність учасників освітнього процесу

1. Здобувачі освіти, педагоги чи батьки зобов'язані повідомляти про факти кібербулінгу.
2. Соціально-психологічна служба проводить бесіди, консультації, профілактичні заходи.
3. Адміністрація забезпечує розгляд звернень та прийняття рішень відповідно до законодавства України та Положення про антибулінгову політику в ліцеї.

4. У закладі проводяться уроки, тренінги, тематичні заходи та надаються інформаційні матеріали щодо онлайн-безпеки в Інтернеті для усіх учасників освітнього процесу.

Порядок інформування та реагування на інциденти

1. Про інциденти в мережі Інтернет повідомляється класний керівник, практичний психолог або адміністрація.
2. У разі надходження інформації про випадок, який може кваліфікуватися як кібербулінг, адміністрація фіксує випадок у Журналі реєстрації заяв про випадки булінгу та діє відповідно алгоритму, який описаний у розділі Кодексу «Положення про антибулінгову політику опорного комунального закладу».
3. У разі потреби налагоджує взаємодію з відповідними службами (поліція, служба у справах дітей тощо).
4. Інформація про інциденти не розголошується без потреби.

Відповідальність та співпраця з установами та організаціями

За порушення Положення учні несуть відповідальність відповідно до Статуту закладу та чинного законодавства. Педагогічні та інші працівники несуть дисциплінарну відповідальність згідно з трудовим законодавством.

Заклад може співпрацювати з кіберполіцією, службами у справах дітей, соціальними службами, громадськими організаціями. У разі потреби заклад звертається до відповідних установ для реагування на загрози або інциденти.

Прикінцеві положення

1. Положення набирає чинності з моменту його затвердження наказом директора.
2. Зміни й доповнення до Положення вносяться у порядку, визначеному адміністрацією закладу.
3. Контроль за виконанням Положення покладається на директора освітнього закладу.

V

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ КОДЕКСУ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА опорного комунального закладу «Ліцей Козятинської міської ради Вінницької області»

1. Кодекс БОС ліцею стає чинним в день його оприлюднення.
2. Оприлюднення документа має відбутися таким чином, щоб він був доступний усім працівникам освітнього закладу, через його розміщення на сайті ліцею.
3. У випадку актуалізації законодавства або внутрішніх нормативів — документ переглядається та оновлюється.
4. Підставою для перегляду можуть бути зміни законодавства, виявлені недоліки, результати моніторингу, рекомендації психологічної служби чи батьківської спільноти.
5. Відповідальні за перегляд: адміністрація, служба безпеки освітнього середовища, педагогічна рада.
6. Відповідальними за контроль дотримання Кодексу - директор, заступники, класні керівники, психологічна служба.
7. Механізм контролю: моніторинг, аналіз ситуацій ризику, опитування учнів/батьків/педагогів.
8. Порядок реагування на інцидент (реєстрація, розгляд, інформування батьків, передача відповідним органам у випадках, визначених законом) відбувається відповідно до алгоритмів дій, що прописані у розділах КБОС.
9. У всіх випадках, не врегульованих КБОС, Ліцей керується чинним законодавством України, статутом та іншими внутрішніми нормативними документами.